

Originalni rad

UDC: 614.2:615]:616.98:578.834

doi: 10.5633/amm.2024.0102

FARMACEUTSKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA U JAVNIM APOTEKAMA TOKOM PANDEMIJE COVID-19: ISKUSTVO FARMACEUTA U SRBIJI

Nikola Stefanović¹, Ivana Damnjanović¹, Maja Koraćević², Aleksandar Jovanović¹, Aleksandra Catić Đorđević¹, Dragana Pavlović¹, Radmila Veličković Radovanović³

¹Univerzitet u Nišu, Medicinski fakultet, Katedra za farmaciju, Niš, Srbija

²Univerzitet u Nišu, Medicinski fakultet, Niš, Srbija

³Univerzitet u Nišu, Medicinski fakultet, Katedra za farmakologiju sa toksikologijom, Niš, Srbija

Kontakt: Nikola Stefanović

Bulevar dr Zorana Đinđića 81, 18000 Niš, Srbija

E-mail: nikola.stefanovic@medfak.ni.ac.rs

Važnost uloge farmaceuta u zdravstvenoj zaštiti postala je dodatno izražena tokom pandemije COVID-19; kao profesionalci dostupni na prvoj liniji zdravstvene zaštite, značajno su doprineli da se nesmetani pristup osnovnim zdravstvenim uslugama održi. Ovo istraživanje imalo je za cilj da ispita iskustva farmaceuta zaposlenih u javnim apotekama u vezi sa kvalitetom i obimom farmaceutske zdravstvene zaštite (FZZ) i savetovanjem bolesnika tokom pandemije COVID-19, u odnosu na period pre pandemije. U ovom istraživanju takođe se ispitala informativna uloga koju su farmaceuti imali u toku pandemije COVID-19 (u vezi sa mogućnošću pojave infekcije, simptomima, preventivnim merama, lečenjem, suplementacijom itd.). Još jedan cilj istraživanja bio je da se utvrdi da li je potreba za savetovanjem i za farmaceutskim uslugama bila veća tokom perioda visoke incidencije zaražavanja. Sprovedena je kvantitativna studija preseka među farmaceutima zaposlenim u javnim apotekama, koji su anonimno i dobrovoljno popunjavali onlajn anketu putem linka na *Google* platformi. Rezultati su pokazali da su farmaceuti koji su radili u apotekama blizu COVID-19 ambulanti ili bolnica smatrali da je kvalitet FZZ-a bio znatno ili potpuno narušen tokom pandemije; to su mislili i farmaceuti koji nisu radili u blizini COVID-19 ambulanti (38,78% prema 21,88%; $p = 0,005$). O tome da su adekvatne informacije pružene većini bolesnika izjasnilo se 40% svih ispitanika uključujući dodatno tražene informacije. Od ukupnog broja ispitanih farmaceuta, 86% njih istaklo je da su bolesnici zahtevali dodatne informacije o virusu COVID-19. Rezultati su ukazali na to da su farmaceuti koji su radili u apotekama blizu COVID-19 ambulanti ili bolnica zabeležili manji porast potrebe za savetovanjem i farmaceutskim uslugama tokom perioda visoke incidencije zaražavanja od ostalih farmaceuta (53% prema 69%; $p < 0,001$).

Acta Medica Medianae 2024; 63(1):14-28.

Ključne reči: farmaceutska zdravstvena zaštita, savetovanje bolesnika, javna apoteka, COVID-19

"This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) Licence".